

RIGSADVOKATEN

Juni 2005
J.nr. 2004-120-0015

Straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222
efter ændringen af bestemmelsen

1. Indledning

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven blev strafferammen i § 222, stk. 1, hævet fra fængsel indtil 6 år til fængsel indtil 8 år. Endvidere blev strafferammen i straffelovens § 222, stk. 2, hævet fra fængsel indtil 10 år til fængsel indtil 12 år.

I forbindelse med lovændringen anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om ved udgangen af 2003 at afgive en redegørelse om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

I januar 2004 afgav Rigsadvokaten en redegørelse om strafniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 efter ændringen af bestemmelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Redegørelsen indeholdt samtidig en undersøgelse af praksis med hensyn til varetægtsfængsling i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 og en undersøgelse af sagsbehandlingstiden i de indberettede sager. Redegørelsen blev udsendt til politi og anklagemyndighed ved Rigsadvokaten Informerer nr. 8/2004.

Undersøgelsen af strafniveauet viste, at straffene i enkelte af de indberettede sager efter en umiddelbar vurdering og set i lyset af, at der ved lovændringen måtte være tilsigtet en generel skærpelse af straffene, forekom mildere, end det efter min opfattelse burde være tilfældet. Endvidere var der kun i få af dommenes præmisser vedrørende straffastsættelsen henvist direkte til lovændringen.

Jeg fandt derfor, at der var grundlag for, at rigsadvokaturen fortsat fulgte strafudmålingen i sager om overtrædelse af straffelovens § 222.

Justitsministeriet anmodede herefter ved skrivelse af 14. maj 2004 Rigsadvokaten om at afgive en fornyet redegørelse om udviklingen i strafniveauet efter ca. et års forløb.

Ved Rigsadvokaten Informerer nr. 8/2004 iværksatte rigsadvokaturen derfor en ordning, hvorefter der skulle ske indberetning af alle byrets- og landsretsafgørelser, hvor der var domfældt for overtrædelse af straffelovens § 222, herunder også jf. §§ 224 eller 225. Ordningen omfattede by- og landsrettsdomme afsagt i perioden fra den 1. marts 2004 til udgangen af december 2004. Ankedomme afsagt af landsretterne efter udløbet af den nævnte periode var også omfattet, hvis byrettens dom i sagen var afsagt inden udgangen af december 2004.

Denne redegørelse indeholder en beskrivelse af ændringen af straffelovens § 222 ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 (afsnit 2) og en nærmere beskrivelse af konklusionen i redegørelsen fra januar 2004 (afsnit 3). I afsnit 4 findes en beskrivelse af straffene i de sager om overtrædelse af straffelovens § 222, der er indberettet under den ovenfor beskrevne ordning, og i afsnit 5 findes en vurdering vedrørende strafniveauet.

I bilaget til redegørelsen findes en mere udførlig beskrivelse af de enkelte sager, der er omfattet af undersøgelsen.

2. Lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffelovens § 222

2.1. Forarbejderne til lovændringen

Som nævnt ovenfor blev strafferammerne i straffelovens § 222, stk. 1 og stk. 2, ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 hævet med 2 år til henholdsvis fængsel indtil 8 år og fængsel indtil 10 år. Ændringen trådte i kraft den 8. juni 2002 og har virkning for forhold, der begås efter dette tidspunkt.

Ændringen af straffelovens § 222 blev foreslået under Folketingets behandling af lovforslaget om skærper af straffene for bl.a. vold og voldtægt. Ændringen er således ikke beskrevet i lovforslagets bemærkninger.

Af Retsudvalgets betænkning af 16. maj 2002 over lovforslaget fremgår bl.a. følgende af forslagsstillerne (Socialdemokratiets) bemærkninger til denne ændring:

”Formålet med de foreslåede ændringer af straffen for seksuelt misbrug af børn er at sikre en parallelitet mellem strafferammerne for voldtægt (§ 216) og seksuelt misbrug af børn (§ 222). Forslagsstillerne forestiller sig en strafforøgelse for seksuel misbrug af børn, som forholdsvis vil svare til forøgelsen af voldtægtsstraffen.....”

Endvidere har et flertal i Retsudvalget (Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti), der tilsluttede sig ændringsforslaget, givet udtryk for følgende:

”Straffelovens § 222 bygger i hvert fald til dels på de samme beskyttelseshensyn som straffelovens § 216. Bestemmelsen i straffelovens § 222, stk. 2, omhandler således bl.a. tilfælde, hvor en person under anvendelse af tvang skaffer sig samleje med et barn under 12 år.

Samtidig kan der efter Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis opfattelse være grund til at påpege, at straffelovens § 222 også omhandler forhold, hvor der ikke umiddelbart er sammenfald med de beskyttelseshensyn, der ligger bag bestemmelsen i straffelovens § 216 om voldtægt. Eksempelvis omfatter straffelovens § 222, stk. 1, det tilfælde, at en 16-årig har samleje med en 14-årig, uden at der har været anvendt tvang m.v. Tilfælde af denne karakter vil i praksis ofte blive afgjort med et tiltalefrafald.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 222 er der derfor efter disse partiers opfattelse fortsat behov for en betydelig nuancering i den konkrete strafudmåling alt efter karakteren og grovheden af den overtrædelse af straffelovens § 222, der har fundet sted.

.....

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går i den forbindelse ud fra, at forhøjelsen af strafferammen i straffelovens § 222 ikke ændrer ved den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling i sager omfattet af straffelovens § 222, hvor der som påpeget kan være endog meget betydelige forskelle i karakteren og grovheden af den enkelte overtrædelse af bestemmelsen. Eksempelvis forudsættes det, at den nævnte praksis, hvorefter en ung persons samleje med en 14-årig efter omstændighederne kan afgøres med et tiltalefrafald, vil blive videreført.

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti går også ud fra, at forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 222 ikke vil føre til væsentlige begrænsninger i den eksisterende mulighed for i sædelighedssager at idømme en betinget dom med vilkår om behandling i tilfælde, hvor strafniveauet i dag ligger mellem 4-6 måneders fængsel og fængsel i 1 år og 6 måneder, og hvor der ikke er anvendt vold eller ulovlig tvang.”

2.2. Rigsadvokaten Informerer nr. 14/2002

I Rigsadvokaten Informerer nr. 14/2002 oplyste jeg følgende til statsadvokaterne og politimestrene om strafskærpelsen:

”Bemærkningerne fra forslagsstillerne og det flertal, der tilsluttede sig ændringsforslaget, må efter min opfattelse forstås således, at der ved ændringen tilsigtes en vis generel forhøjelse af straffene for overtrædelse af straffelovens § 222.

Skærpede straffe for overtrædelse af straffelovens § 222 må i lyset af bemærkningerne i hvert fald tænkes anvendt i de tilfælde, hvor overgrebet mod barnet har en vis lighed med voldtægt, uden at der dog er grundlag for at rejse tiltale efter § 216. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis gerningsmanden har anvendt tvang eller trusler som beskrevet i § 222, stk. 2, 2. led, eller hvis gerningsmanden på anden måde har optrådt sådan, at han har skræmt barnet til at underkaste sig overgrebene. I disse tilfælde synes bemærkningerne at indebære, at der kan nedlægges påstand om en strafforhøjelse på op mod 1 år.

Det er dog samtidig i bemærkningerne forudsat, at den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling ved overtrædelser af § 222 skal opretholdes, bl.a. således at adgangen til at anvende tiltalefrafald i visse tilfælde ved overtrædelse af § 222, stk. 1, bevares.

Det er endvidere i bemærkningerne forudsat, at de forhøjede strafferammer i § 222 ikke skal føre til væsentlige begrænsninger i den eksisterende mulighed for at anvende behandlingsdom i sædelighedssager. Da anvendelse af behandlingsdom i sædelighedssager ifølge retningslinierne i RM 6/1997 allerede er udelukket, hvis forholdet omfatter vold og tvang, og da det i øvrigt er en betingelse, at straffen ikke overstiger 1 ½ år, vil det således formentlig kun i ganske få tilfælde udelukke brugen af behandlingsdom, at der sker en skærpelse af straffen i de situationer, der nævnt i afsnittet ovenfor.

Det må i øvrigt lægges til grund, at de skærpede straffe også skal omfatte forhold, der henføres under § 222, jf. § 224 eller § 225, og sager, hvor der domfældes for overtrædelse af straffelovens § 210 eller § 223, jf. § 222.

Straffes der for § 222 og § 216 i sammenstød, følger det af bemærkningerne til forslaget om forhøjelse af straffen i voldtægtssager, at det – udover den generelle strafforhøjelse i størrelses-

ordenen 1 år – bør tillægges øget vægt i skærpene retning, hvis der er tale om voldtægt begået mod et barn, jf. de almindelige bemærkninger til lovforslagets afsnit 2.1.3, der er gengivet ovenfor under pkt. 2.1.”

3. Konklusionen i redegørelsen fra januar 2004

Redegørelsen af januar 2004 om strafniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 omfattede domme afsagt i perioden fra den 8. juni 2002 til udgangen af august 2003. Der blev indberettet 12 sager, hvoraf 11 sager var endeligt afgjort ved redegørelsens udarbejdelse. Det forholdsvis beskedne antal sager skyldes formentlig bl.a., at der kun blev indberettet sager, hvor gerningstidspunktet lå efter lovens ikrafttræden den 8. juni 2002, og at sagsbehandlingstiden førte til, at der først noget inde i den første indberetningsperiode blev afsagt domme på grundlag af lovændringen. Endvidere kan det ikke udelukkes, at der var domme, som ikke blev indberettet.

Det var vanskeligt at vurdere strafudmålingsniveauet, fordi der ikke forelå redegørelser om straffene forud for strafskærpelsen, og fordi der var tale om et meget spinkelt grundlag. Hertil kom, at sagerne omfattede forhold af meget forskellig karakter og grovhed.

Konklusionen i redegørelsen var dog, at straffene i enkelte af sagerne efter en umiddelbar vurdering og i lyset af, at der ved lovændringen måtte være tilsigtet en generel skærpelse af straffene, synes mildere, end det efter min opfattelse burde være tilfældet. Der var også kun i få af dommene i præmisserne vedrørende straffastsættelsen henvist direkte til lovændringen.

Dette talte for, at anklagemyndigheden i en periode fremover fortsat var opmærksom på straffastsættelsen i sager om overtrædelse af straffelovens § 222, herunder om sagerne burde ankes til skærpelse. Jeg iværksatte derfor ved Rigsadvokaten Informerer nr. 8/2004 en ny indberetningsordning, jf. nærmere ovenfor i afsnit 1.

4. Straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 i den foreliggende undersøgelse

4.1. Antallet af sager

Der er i medfør af indberetningsordningen iværksat ved Rigsadvokaten Informerer nr. 8/2004 blevet indberettet 39 afsluttede sager. Denne redegørelse omfatter således kun endelige domme, mens byretsdomme under anke ikke er medtaget i redegørelsen. Der er således tale om væsentligt flere sager end i redegørelsen fra januar 2004, hvor der kun forelå 12 sager.

De 39 nye sager er beskrevet i oversigten i bilaget til denne redegørelse. Sagerne fordeler sig således på byretterne og landsretterne:

Byret	20 domme
Landsret	19 ankedomme

4.2. Strafudmålingen i ankesager

Som det fremgår ovenfor, foreligger der 19 ankedomme.

I fem tilfælde (dom 9, 14, 26, 27 og 39) forhøjede landsretten straffen, ligesom landsretten i en af disse sager (dom 14) ændrede straffen til ubetinget fængsel. Der var tale om forhøjelser på mellem 1 måned og 6 måneders fængsel. I dom 39 henviste landsretten til den pådømte kriminalitets grove karakter, mens landsretten i de øvrige domme henviste til bl.a. ændringen af straffelovens § 222.

Landsretten ændrede i to tilfælde (dom 1 og 6) straffen til betinget fængsel med henvisning til bl.a. omstændighederne ved den begåede kriminalitet og de tiltaltes gode personlige forhold. I den førstnævnte sag nedsatte landsretten endvidere den udmålte straf fra 3 måneders fængsel til fængsel i 60 dage. Der var i begge domme tale om overtrædelser af straffelovens § 222 begået overfor 13-årige piger, som den tiltalte havde et kærestelignende forhold til.

I de øvrige 12 ankedomme blev byrettens dom stadfæstet.

4.3. Straffene i sagerne om overtrædelse af straffelovens § 222

4.3.1. Indledning

Som det fremgår ovenfor under afsnit 2, er der ved lovændringen tilsigtet en vis generel forhøjelse af straffene for overtrædelse af straffelovens § 222. Det er samtidig forudsat, at forhøjelsen af strafferammen ikke ændrer ved den betydelige nuancering i den konkrete strafudmåling i sådanne sager. Det er endvidere anført, at forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 222 ikke vil føre til væsentlige begrænsninger i muligheden for at idømme en betinget dom med vilkår om behandling i tilfælde, hvor strafniveauet i dag ligger mellem 4-6 måneders fængsel og fængsel i 1 år og 6 måneder.

Der foreligger dog ikke i forarbejderne klare tilkendegivelser om det hidtidige strafniveau, der som nævnt er nuanceret, eller mere generelle tilkendegivelser om, hvilken straffeskærpelse der tilsigtes, og rigsadvokaturen har heller ikke foretaget egentlige undersøgelser på dette område inden ændringen af straffelovens § 222.

Gennemgangen af de konkrete sager nedenfor i afsnit 4.3.2. sker derfor ligesom i den tidligere redegørelse, uden at der foreligger en systematiseret redegørelse for straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 forud for lovændringen. Det er således vanskeligt med sikkerhed at vurdere, i hvilken grad den forudsatte strafforhøjelse er slået igennem i praksis, og der er derfor først og fremmest tale om en redegørelse for straffene, sådan som domstolene har udmålt dem i konkrete sager efter lovændringen, og en mere fri vurdering af strafniveauet i lyset af forarbejderne til lovændringen.

I denne redegørelse har det i øvrigt på grund af det højere sagsantal været muligt at fremhæve særlige kategorier af sager og foretage gennemgangen i lyset af de omstændigheder, hvorunder det seksuelle overgreb er begået.

I det følgende (og i bilaget) er sagerne således opdelt i kategorier, hvor forholdet er begået overfor kærester eller andre personer, som den tiltalte har haft en kærestelignende relation til (afsnit 4.3.2.), sager, hvor forholdet er begået inden for familien (afsnit 4.3.3.), sager, hvor forholdet er begået overfor en forurettet, som tiltalte har været ansvarlig for i en pasningssituation (afsnit 4.3.4.), samt sager, hvor forholdet er begået overfor en forurettet, som har været betroet den tiltalte til undervisning eller lignende (afsnit 4.3.5.). Herudover er der en række sager af forskellig karakter, som det ikke har været muligt at kategorisere. Disse andre tilfælde er beskrevet i afsnit 4.3.6.

Det bemærkes, at sager, hvor de seksuelle overgreb tillige er henført til straffelovens § 216 om voldtægt, ikke er medtaget i denne redegørelse. Disse sager indgår i den undersøgelse af straffene i voldtægtssager, der er udarbejdet samtidig med den her foreliggende redegørelse.

4.3.2. Straffene i sager vedrørende kæresteforhold og andre kærestelignende relationer

Der er indberettet 10 sager (herunder fire ankedomme), som kan henføres til denne kategori. Det drejer sig dels om sager, hvor tiltalte og forurettede var kærester eller på anden måde følelsesmæssigt engageret, dels sager, hvor tiltalte og forurettede i fælles forståelse mødtes en eller flere gange med henblik på seksuelle aktiviteter. De forurettedes alder varierer fra 12 år til 14 år.

I dommene 1-6, hvoraf dom 1 og 6 er ankedomme, er der tale om forholdsvis korte frihedsstraffe på mellem 60 dage og 4 måneder, som i alle tilfælde blev gjort betinget, dom 6 dog med vilkår om samfundstjeneste. Forholdene mellem forurettede og tiltalte var af kortere varighed, fra et enkelt møde til et forhold af ca. 4 måneders varighed.

De laveste straffe findes i dom 1 og 2 (fængsel i 60 dage betinget). I dom 2 var det en 21-årig tiltalt, der havde haft samleje med en 14-årig pige, som han havde et kærestelignende forhold til, mens det i dom 1 var en kun 17-årig tiltalt, der havde haft samleje med sin 13-årige kæreste, og som samtidig blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 123, § 244 og § 266. I den sidstnævnte sag nedsatte landsretten straffen fra fængsel i 3 måneder til fængsel i 60 dage, som det undtagelsesvist fandtes forsvarligt at gøre betinget. Overtrædelsen af straffelovens § 222 ville formentlig kunne være afgjort med et tiltalefraval, hvis der ikke skulle rejses tiltale for de øvrige straffelovsovertrædelser.

I dommene 3-6 (3 og 4 måneders fængsel) var aldersforskellen mellem de tiltalte og forurettede lidt større, idet tiltaltes alder i gennemsnit var ca. 27 år, når der ses bort fra den 19-årige medtiltalte i dom 4, mens de forurettedes gennemsnitlige alder var ca. 14 år. I dom 6 fandt landsretten det undtagelsesvist forsvarligt at gøre straffen på 4 måneders fængsel betinget, dog med vilkår om bl.a. samfundstjeneste.

I dom 7 var der tale om et kærestelignende forhold af ca. 2½ års varighed, som blev indledt, da tiltalte var 32 år og forurettede 12 år, og som udviklede sig til fuldbyrdede samlejer, da forurettede var blevet 13 år. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 10 måneder, idet retten på den ene side lagde vægt på den lange tid, lovovertrædelserne havde stået på, selvom tiltalte var bekendt med forurettedes alder, og på den anden side, at forurettede helt frivilligt havde indvilliget i forholdene.

I dom 9, som er en ankedom, blev straffen fastsat til fængsel i 1 år og 6 måneder, idet landsretten forhøjede byrettens strafudmåling med 3 måneder under henvisning til lov nr. 380 af 6. juni 2002. Både byret og landsret gjorde straffen delvis betinget af bl.a. psykiatrisk/sexologisk behandling som led i ordningen med behandling af personer, der har begået visse seksualforbrydelser, som alternativ til straf. Sådanne domme forudsattes som nævnt i afsnit 2.1. og 2.2. ved lovændringen fortsat idømt i stort set uændret omfang og giver ikke anledning til bemærkninger.

I dom 8, som er en ankedom, og i dom 10 blev straffen fastsat til henholdsvis fængsel i 1 år og 3 måneder og fængsel i 2 år. Dommene kan imidlertid ikke anses for egnede til at belyse strafniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 222, idet de tiltalte, der begge tidligere var straffet for volds- og berigelseskriminalitet, samtidig blev dømt for en række andre ikke ubetydelige overtrædelser af straffeloven

Som nævnt i afsnit 2.1. og 2.2. var det i forarbejderne til lovændringen forudsat, at den tidligere praksis, hvorefter en ung persons samleje med en 14-årig efter omstændighederne kan afgøres med et tiltalefrafald, ville kunne videreføres. I de ovennævnte sager (bortset fra dom 1) har aldersforskellen mellem tiltalte og forurettede dog været så stor, at tiltalefrafald ikke har kunne komme på tale.

Det er i øvrigt ved strafudmålingen tillagt betydelig vægt, at de seksuelle aktiviteter er foregået i enighed mellem parterne. Herudover er der typisk lagt vægt på den forurettedes alder, aldersforskellen, relationen mellem forurettede og tiltalte samt forholdenes karakter og varighed.

Dom 7 og 9 ses at adskille sig fra de øvrige omtalte sager, idet der i dom 7 er tale om et langvarigt forhold til en forurettet, fra hun var 12 år, og der i dom 9 er tale om en mere systematisk opsøgen af piger i alderen 12-13 år.

De øvrige sager giver grundlag for at antage, at straffen for enkeltstående eller kortvarige seksuelle forhold til piger i alderen 13-14 år ligger i niveauet 60 dage til 4 måneders fængsel, som der kan være grundlag for at gøre betinget, eventuelt på vilkår af samfundstjeneste.

4.3.3. Straffene i sager vedrørende familieforhold

Der er indberettet 16 sager (herunder ni ankedomme), som kan henføres til denne kategori. Det drejer sig dels om forhold begået over for biologiske børn, adoptivbørn og stedbørn (14 sager) samt i mere fjerne familierelationer som f.eks. samleverens barnebarn eller kærestens niece (to sager).

I dom 11-14, hvoraf dom 11, 13 og 14 er ankedomme, er der tale om et eller et par enkeltstående overgreb begået over for forurettede i alderen 4-12 år. I disse domme blev der udmålt straffe på 3-4 måneders fængsel, hvilket er det laveste strafniveau i denne gruppe af sager. I dom 13 gjorde både byret og landsret straffen på 4 måneders fængsel betinget af bl.a. samfundstjeneste, idet der i landsretten dog var dissens af to dommere for ubetinget straf. I dom 14 skærpede landsretten straffen fra 3 til 4 måneders fængsel med henvisning lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Dom 15 og 16, som begge er ankedomme, blev afgjort med fængsel i 6 måneder. Der var i begge tilfælde tale om flere overgreb i form af anden kønslig omgængelse end samleje begået i perioder på lige under et år. De forurettede var henholdsvis 6 og 5 år, da overgrebene begyndte.

I seks domme (dom 17-20 og 22-23, hvoraf dom 17 og 22 er ankedomme), blev de udmålte straffe på fængsel fra 8 måneder til 2 år gjort delvis betinget af bl.a. psykiatrisk/sexologisk behandling som led i ordningen med behandling af personer, der har begået visse seksualforbrydelser, som alternativ til straf.

Denne ordning er forudsat at komme på tale som alternativ til ubetingede fængselsstraffe fra 4-6 måneder og op til omkring 1½ år, men ordningen blev som anført også anvendt i dom 22 og 23, hvor straffene blev udmålt til fængsel i 2 år. I dom 22, hvor der i landsretten var dissens af en dommer for at gøre straffen ubetinget, udtalte landsrettens flertal, at det under hensyn til, at tiltalte måtte anses for at være egnet til at modtage en behandlingsdom, og at en del af straffen svarende til 6 måneders fængsel var så godt som afsonet, efter omstændighederne ikke var udelukket at gøre straffen delvis betinget på vilkår som bestemt i den indankede dom. I dom 23 bemærkede byretten, at selv om den af tiltalte forskyldte straf oversteg det typiske område for ordningen, fandtes det alligevel forsvarligt at idømme tiltalte en sådan sanktion i form af en delvis betinget dom.

Som tidligere nævnt var det ved lovændringen forudsat, at sådanne domme fortsat blev idømt i stort set uændret omfang. Jeg har derfor ingen bemærkninger til de seks domme, herunder efter omstændighederne heller ikke til dom 22 og 23, hvor domstolene efter en helt konkret vurdering fandt grundlag for at anvende ordningen med behandling på trods af en lidt højere straf end forudsat i denne ordning.

I dommene 21 og 24 blev der udmålt fængselsstraffe på henholdsvis 1 år og 9 måneder samt 2 år. I dom 21, hvor den tiltalte på forskellig vis havde lagt pres på sin 13-årige adoptivdatter for at opnå samleje og anden kønslig omgængelse end samleje, henviste byretten til lov nr. 380 af 6. juni 2002. I

dom 24 blev der særligt lagt vægt på, at tiltaltes jævnlige overgreb på sin datter i form af anden kønslig omgængelse end samleje havde fundet sted over en periode på 9 år. Den sidstnævnte dom, der ikke blev forelagt rigsadvokaturen inden ankefristens udløb, blev afgjort med lav straf i forhold til det lange tidsrum, hvori overgrebene havde fundet sted.

I dom 25, som er en ankedom, havde tiltalte over en periode på ca. et halvt år bl.a. haft anden kønslig omgængelse med sin 10-årige datter og dennes 7-8-årige halvsøster, ligesom tiltalte i mere end et tilfælde havde haft samleje med den yngste pige. Straffen blev i både by- og landsret udmålt til fængsel i 2 år og 9 måneder med henvisning til bl.a. forholdenes karakter og grovhed.

Den højeste straf blev udmålt i dom 26, som er en ankedom, hvor tiltalte i en længere årrække havde haft anden kønslig omgængelse end samleje med sin datter, ligesom han flere gange, efter hun var fyldt 12 år, herunder mindst en gang efter den 8. juni 2002, havde haft samleje med hende. Landsretten forhøjede straffen fra 3 års fængsel til fængsel i 3 år og 6 måneder med henvisning til lov nr. 380 af 6. juni 2002.

I denne gruppe af sager ses domstolene typisk at lægge vægt på forurettede alder, overgrebenes karakter og varighed, over hvor lang en periode overgrebene har fundet sted, om der er forsøgt og/eller gennemført samleje, om der er lagt betydeligt pres på forurettede eller anvendt tvang, samt på forurettedes tilknytning til den tiltalte.

Sagerne varierer imidlertid meget i karakter og grovhed, hvilket gør dem vanskeligt sammenlignelige. Hertil kommer, at en forholdsvis stor del af sagerne er omfattet af ordningen med behandling af personer, der har begået visse seksualforbrydelser, som alternativ til straf. Denne ordning anvendes således særligt ofte ved seksuelle overgreb i familieforhold, jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 6/1997.

De indberettede sager giver mig dog grundlag for at antage, at straffen for et eller et par enkeltstående overgreb i form af anden kønslig omgængelse end samleje formentlig ligger i niveauet 3-4 måneders ubetinget fængsel, når der ikke foreligger andre skærpende omstændigheder.

Derimod er der ikke grundlag for en mere generel vurdering af de øvrige sager indenfor denne gruppe, idet sagerne som tidligere anført er meget forskellige, og strafudmålingen ifølge dommenes præmisser er sket efter en meget konkret vurdering af omstændighederne i sagerne. Som det fremgår, er der dog i flere af sagerne henvist til strafskærpelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, og der er ikke grundlag for at antage, at strafskærpelsen ikke er indgået ved straffastsættelsen.

4.3.4. Straffene i sager vedrørende pasningsforhold

Der er indberettet tre sager (herunder en ankedom), som kan henføres til denne kategori, hvor den tiltaltes kontakt med den eller de forurettede er opnået gennem børnepasning.

I dom 27, der er en ankedom, og dom 28 var der tale om enkeltstående forhold af anden kønslig omgængelse end samleje begået overfor piger på henholdsvis 5 og 7 år. I dom 27 forhøjede landsretten straffen fra 3 til 4 måneders fængsel med henvisning til lov nr. 380 af 6. juni 2002. I dom 28, hvor der tillige var tale om forsøg på samleje, blev straffen udmålt til 6 måneders fængsel, som blev gjort betinget af bl.a. sexologisk/psykiatrisk behandling som led i ordningen med behandling af personer, der har begået visse seksualforbrydelser, som alternativ til straf.

I dom 29 havde tiltalte i løbet af en periode på ca. 1½ år haft anden kønslig omgængelse end samleje med i alt fire piger i alderen 8 til 13 år, som han ofte passede, ligesom han havde besiddet børnepornografi. Byretten fastsatte straffen til fængsel i 1 år og 9 måneder, idet der i skærpende retning blev lagt vægt på, at de forurettede havde haft et tillidsforhold til tiltalte, som han udnyttede.

Materialet i denne gruppe af sager er for spinkelt til at udlede mere generelle betragtninger om strafudmålingen. De foreliggende afgørelser kan dog give det indtryk, at straffen for enkeltstående overtrædelser i form af anden kønslig omgængelse end samleje ligger i nogenlunde samme niveau som ved enkeltstående overtrædelser af samme karakter begået i familieforhold, dvs. i niveauet omkring 3-4 måneders ubetinget fængsel. Det bemærkes i den forbindelse, at der i dom 28, hvor straffen blev udmålt til fængsel i 6 måneder betinget af behandling, blev lagt betydelig vægt på, at der tillige var forsøgt samleje med den forurettede.

4.3.5. Straffene i sager vedrørende undervisningsforhold

Der er indberettet fire sager (herunder to ankedomme), som kan henføres til denne kategori, hvor den eller de forurettede har været betroet tiltalte til undervisning.

I dom 30 var der tale om et enkeltstående forhold af mindre grov karakter begået af en spejderleder overfor en 14-årig pige, og her blev straffen udmålt til 60 dages fængsel, som blev gjort betinget af bl.a. samfundstjeneste.

I dom 31 og 32, som er ankedomme, blev de tiltalte i både by- og landsret idømt 4 måneders fængsel. I dom 31 var det en folkeskolelærer, som flere gange havde haft samleje med en af sine 13-årige elever, der var forelsket i ham, mens det i dom 32 var en musiklærer, som flere gange havde haft anden kønslig omgængelse end samleje med en 8-9-årig privatelev. Landsrettens strafudmåling i den sidstnævnte sag synes at være i overensstemmelse med straffniveauet i dom 27, hvor der var tale om børnepasning.

I dom 33 var det en danseinstruktør, som havde haft seksuelle forhold til fem elever i alderen 13-17 år, herunder flere fuldbyrdede samlejer med fire af pigerne. Straffen blev fastsat til fængsel i 1 år og 6 måneder, som blev gjort betinget af bl.a. psykiatrisk/sexologisk behandling.

Kun i dom 33 blev der i medfør af straffelovens § 79 truffet bestemmelse om frakendelse af retten til erhvervmæssigt eller i forbindelse med fritidsaktiviteter at beskæftige sig med børn. Det bemærkes i den forbindelse, at landsretten i dom 31 frifandt tiltalte for en lignende påstand med henvisning til de udviste forholds særlige omstændigheder (forurettede var forelsket i tiltalte), mens der i dom 30 og 32 ikke blev nedlagt en sådan frakendelsespåstand.

Materialet i denne gruppe af sager er ligeledes spinkelt, hvortil kommer, at der er tale om sager af meget forskelligartet karakter. Dom 32 indikerer dog, at enkeltstående overtrædelser i form af anden kønslig omgængelse end samleje ligger i nogenlunde samme niveau som enkeltstående overtrædelser af samme karakter begået i familie- og pasningsforhold, dvs. ubetinget fængsel i 3-4 måneder.

4.3.6. Straffene i sager vedrørende andre tilfælde

Der er indberettet seks sager (herunder tre ankedomme), som ikke kan henføres til en af de foregående kategorier.

I dom 34, hvor der blev idømt betinget dom uden straffastsættelse, var gerningsmanden kun 16 år, og der var tale om et forhold af kort varighed og mindre grovhed end i mange andre sager om overtrædelse af straffelovens § 222.

Dom 35, der endte med 8 måneders fængsel betinget af bl.a. sexologisk/psykiatrisk behandling, giver mig ikke anledning til bemærkninger. Det samme gælder dom 36, hvor den tiltalte skubbete en 14-årig dreng ned i en stol og fastholdt ham, mens tiltalte førte forurettedes hånd ned til sit lem, hvorved tiltalte fik sædafgang, ligesom tiltalte efterfølgende manipulerede forurettedes lem inden for og uden på tøjet. Byretten fastsatte her straffen til fængsel i 1 år.

I dom 37, der er en anke, stadfæstede landsretten en straf på fængsel i 1 år og 3 måneder for anden kønslig omgængelse end samleje af kortere varighed samt blufærdighedskrænkelser begået over for en 6-årig dreng. Ved strafudmålingen havde byretten i skærpente retning henvist til forholdets karakter, forurettedes alder, og at tiltalte flere gange tidligere var straffet for ligesortet kriminalitet. Anklagemyndigheden var af den opfattelse, at straffen især under hensyn til forstraffene burde være højere. Rigsadvokaturen ansøgte på denne baggrund om tilladelse til at anke landsrettens dom til Højesteret, men ansøgningen blev ikke imødekommet.

I dom 38, som er en anke, tvang tiltalte under trussel med en kniv en 14-årig pige til at sutte på sit lem til sædafgang. Landsretten stadfæstede byrettens dom på fængsel i 1 år og 6 måneder med henvisning til bl.a. lov nr. 380 af 6. juni 2002.

I dom 39, som ligeledes er en anke, havde T1 to gange haft samleje med en 14-årig pige (F2) under anvendelse af tvang, herunder en gang med hjælp fra T2. Endvidere havde T1 flere gange haft samleje med F1, fra hun var 13-15 år, ligesom han flere gange havde haft anden kønslig omgængelse

end samleje med begge piger fra de var henholdsvis 11 og 12 år. Landsretten stadfæstede T1's straf på fængsel i 3 år og 6 måneder, men forhøjede straffen for T2 fra 1 års fængsel til fængsel i 1 og 6 måneder med henvisning til forholdets grove karakter.

I dom 38 og 39 burde anklagemyndigheden efter min opfattelse tillige have rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 216 om voldtægt. Det forhold, at der ikke blev rejst en sådan tiltale, har formentlig været medvirkende til, at der ikke er fastsat højere straffe. Det bemærkes i øvrigt, at det i forarbejderne til strafskærpelsen synes forudsat, at der kan ske strafforhøjelse på op mod 1 år i sager, hvor overgrebene har en vis lighed med voldtægt. Jeg finder derfor, at straffene i disse to sager må anses for at ligge i underkanten af det tilsigtede strafniveau.

5. Samlet vurdering og konklusion

Som nævnt ovenfor i afsnit 4.3.1. er det vanskeligt at vurdere strafniveauet bl.a. fordi, der ikke foreligger redegørelser om straffene forud for strafskærpelsen. Hertil kommer, at sager om overtrædelse af straffelovens § 222 i høj grad er svære at sammenligne, idet de omfatter forhold af meget forskellig karakter og grovhed, ligesom strafudmålingen ifølge dommenes præmisser sker efter en meget konkret vurdering af sagens omstændigheder.

Som det fremgår af dommene i bilaget og beskrivelsen ovenfor i afsnit 4.3., er der endvidere i denne redegørelse tale om et bredt spektrum af sager, idet overgreb, som henføres til straffelovens § 222, spænder fra anden kønslig omgængelse end samleje i kæresteforhold, f.eks. et seksuelt forhold mellem en 14-årig pige og 17-årig ung mand, til voksne personers længerevarende og meget grove misbrug af mindre børn. Også sagernes omstændigheder er meget forskellige afhængig af f.eks. misbrugs karakter og varighed, antallet af overgreb, forurettedes alder, eventuel anvendelse af tvang samt forholdet mellem tiltalte og forurettede, herunder om der f.eks. består et særligt tillids- eller afhængighedsforhold.

Det er på denne baggrund ikke overraskende, at straffene varierer mellem betinget dom uden strafastsættelse, betinget eller delvis betinget dom med straffastsættelse, herunder med vilkår om behandling, og ubetingede straffe i intervallet mellem 3 måneders fængsel og fængsel i 3 år og 6 måneder.

Straffene i sager vedrørende kæresteforhold og andre kærestelignende relationer giver mig ikke anledning til bemærkninger. Selv om forhold mellem en 12-14-årig pige og en ældre dreng/mand oftest indebærer en udnyttelse af den helt unge pige, skal sagerne samtidig ses i lyset af, at det seksuelle forhold er indgået i enighed mellem parterne, og at piger i denne aldersgruppe i nogle tilfælde kan være mere modne end andre af deres jævnaldrende.

Sagerne, hvor straffen er gjort hel eller delvis betinget af bl.a. psykiatrisk/sexologisk behandling, giver mig heller ikke anledning til bemærkninger. Som tidligere nævnt var det ved lovændringen forud-

sat, at ordningen med behandling af personer, der har begået visse seksualforbrydelser, som alternativ til straf, fortsat skal anvendes i stort set uændret omfang.

De øvrige sager omfatter en række meget forskelligartede forhold. I seks af sagerne, herunder fem ankedomme, er der i præmisserne vedrørende strafudmålingen udtrykkeligt henvist til strafskærpelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. I fire af disse sager (dom 9, 14, 26 og 27) skærpede landsretten byrettens dom med henvisning til lovændringen.

Efter en samlet vurdering af straffene i de foreliggende sager er det min opfattelse, at der ved straf fastsættelsen i hovedparten af sagerne i vidt omfang er taget hensyn til, at straffen efter lovændringen skulle skærpes.

Som det fremgår ovenfor i afsnit 4.3., er der dog enkelte sager, som efter min opfattelse ligger i underkanten af det strafniveau, som må anses for tilsigtet med strafskærpelsen.

I dom 24 synes straffen på 2 års fængsel således noget lav set i lyset af tiltaltes jævnlige overgreb på sin datter, der fandt sted over en periode på ni år. Dommen burde efter min opfattelse af anklagemyndigheden være anket til landsretten med påstand om skærpelse, men sagen blev som tidligere anført ikke forelagt rigsadvokaturen inden ankefristens udløb.

I dom 37 var det anklagemyndighedens opfattelse, at straffen burde være højere, særligt henset til tiltaltes tidligere straffe for lignende kriminalitet. Anklagemyndighedens ansøgning om 3. instansbevilgning blev imidlertid ikke imødekommet, formentlig fordi sagen netop som følge af forstraffene var atypisk.

Straffene i dom 38 og 39 er efter min opfattelse også milde set i forhold til overgrebenes karakter og grovhed, herunder især i lyset af, at der i dom 38 blev truet med en kniv, og i dom 39 var tale om to forurettede og to gerningsmænds anvendelse af tvang i forbindelse med samleje med den ene pige. Ved straffastsættelsen har det dog formentlig spillet ind, at anklagemyndigheden ikke havde rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 216 om voldtægt, selv om der synes at have været grundlag herfor.

Sammenfattende er det herefter min opfattelse, at strafudmålingen i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 generelt set må antages at tage udgangspunkt i tilkendegivelserne i forarbejderne til lov nr. 380 af 6. juni 2002 om skærpelse af straffen.

Under hensyn til de enkelte sager, hvor straffen i lyset af strafskærpelsen efter min opfattelse må anses for at være for lav, finder jeg dog, at anklagemyndigheden fortsat bør være særlig opmærksom på strafudmålingen i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 og herunder tage initiativ til at anke domme med påstand om skærpelse, hvis der findes grundlag for det.